

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 9. marta 2015. godine
Ref. br.:RK777/15

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju KI118/14

Podnosilac

Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C

Ocena ustavnosti
presude E. Rev. br. 24/2013 Vrhovnog suda Kosova
od 5. februara 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C sa sedištem u Prištini, zastupljena od strane g. Ilira Tahirija, šefa pravne kancelarije (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava presudu E. Rev. br. 24/2013 Vrhovnog suda Kosova od 5. februara 2014. godine, koja je u vezi sa presudom Ac. br. 352/2012 Apelacionog suda Kosova od 7. juna 2013. godine, i presudom II. C. br. 272/2011 Privrednog suda Kosova od 30. januara 2012. godine.
3. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 18. marta 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su navodno *“povređena ustavna prava podnosiocu zahteva, garantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosova i članom 6.1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda”*.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 i 21.4 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), čl. 29. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 15. jula 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 6. avgusta 2014. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Kadri Kryeziu.
8. Dana 15. avgusta 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu Kosova.
9. Dana 15. septembra 2014. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za člana Veća za razmatranje, umesto sudije Roberta Carolana.
10. Dana 23. septembra 2014. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. U periodu od 12. jula 2005. do 21. novembra 2007. godine, podnosilac zahteva i treća stranka su zaključili sporazum o kreditu, koji je uključivao i klauzulu o zateznoj kamati od 3% za kašnjenje u plaćanju rata.
12. Dana 27. aprila 2009. godine, podnosilac zahteva je pokrenuo izvršni postupak pred Opštinskim sudom u Prizrenu, obzirom da treća stranka nije ispoštovala rokove za reprogramirano plaćanje kredita.

13. Dana 3. jula 2009. godine, Opštinski sud u Prizrenu (rešenje E. br. 763/2009) je dozvolio prodaju imovine pod hipotekom. Međutim, Okružni sud u Prizrenu (rešenje Ac. br. 536/2009) je ukinuo rešenje Opštinskog suda i vratio predmet na ponovno suđenje.
14. Dana 20. maja 2011. godine, Opštinski sud, na osnovu predloga podnosioca zahteva, izrekao je meru bezbednosti nad hipotekom i naložio trećoj stranki da je preda podnosiocu zahteva.
15. U međuvremenu, 26. maja 2011. godine, podnosilac zahteva i treća stranka su postigle vansudski sporazum „za vraćanje duga u zamenu za skidanje jednog dela zatezne kamate i obustavljanje postupka za izvršenje hipoteke”.
16. Dana 30. septembra 2011. godine, treća stranka je podnela tužbu Okružnom privrednom sudu u Prištini protiv podnosioca zahteva, radi otplate 44.640,54 evra kao sticanje bez osnove, koje je navodno ostvario podnosilac zahteva.
17. Dana 19. oktobra 2011. godine, podnosilac zahteva je odgovorio tražeći da se tužba odbaci, jer: (i) tužba nije dozvoljena prema članu 211. ZOO, obzirom da je Carrera ispunila dug na dobrovoljan način prema vansudskim sporazumom koji je sklopljen na predlog same Carrere; (ii) obavezno ispunjavanje zakonskih prava podnosioca zahteva radi izvršenja hipoteke ne može da se smatra vršenjem nasilja; i (iii) isplata zatezne kamate je ugovorena i ostvarena u potpunom skladu sa članom 277.2 ZOO u vezi sa članovima 10 i 28. ZOO koji propisuje instrument zatezne kamate i dozvoljava ugovaranje visine zatezne kamate” (stav 14. zahteva).
18. Dana 30. januara 2012. godine, Okružni privredni sud u Prištini (presuda II. C. br. 272/2011) je utvrdio:

“USVAJA se kao osnovan tužbeni zahtev tužioca „CARRERA-R“ d.o.o. Prizren, obavezuje se tužena RAIFFEISEN BANK – Priština, da tužiocu u ime sticanja bez osnove plati iznos od 44.640,54 evra sa godišnjom kamatom prema stopi od 3,5%, počev od 30.05.2011. god., do konačne isplate i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.123 evra, sve to u roku od 7 dana, nakon pravosnažnosti presude pod pretnjom prinudnog izvršenja”.
19. Dana 24. februara 2012. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu na presudu Okružnog privrednog suda i zasnovao je na tri glavne tačke: (i) bitne povrede odredaba parničnog postupka u smislu člana 182. stav 2, tačka (n) ZPP; (ii) pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja, obzirom da je presuda iznela činjenice u vezi sa iznosima duga i plaćene zatezne kamate i razlozi plaćanja koji su u potpunoj suprotnosti sa dokazima izvedenim tokom postupka; i (iii) pogrešne primene materijalnog prava na tome da je presudom određena zatezna kamata ugovorena članom 4.1 (c) sporazumom o kreditu na osnovu člana 277. ZOO kao „ugovorena kazna“ prema članu 277.3 ZOO”.

20. Dana 7. juna 2013. godine, Apelacioni sud Kosova (presuda Ac. br. 352/2012) je utvrdio:

“ODBIJA SE kao neosnovana žalba tužene i POTVRĐUJE SE presuda Privrednog okružnog suda u Prištini II. C. br. 272/11 od 30.01.2012. godine”.

21. Dana 6. avgusta 2013. godine, podnosilac zahteva je podneo reviziju i dopunu revizije Vrhovnom sudu, „zbog:

- 1) *povrede odredaba parničnog postupka*
- 2) *pogrešne primene materijalnog prava“.*

22. Podnosilac zahteva u reviziji, uglavnom, navodi sledeće:

- a) *dao je Vrhovnom sudu „sveobuhvatnu analizu o teoriji i praksi primene pravnog instrumenta zatezne kamate prema članu 277 i bitnim razlikama između ovog pravnog instrumenta i „ugovorene kazne“ propisane članom 270.3 ZOO”. Pored toga, podnosilac zahteva je pružio „detaljnu analizu teorije i prakse člana 270. 3 i 277. ZOO, uključujući i bitne razlike između ugovorene kazne i zatezne kamate“.*
- b) *istakao je da presuda Apelacionog suda „ne samo (...) da nije obrazložila žalbene navode u vezi sa povredom odredaba parničnog postupka prema članu 182. stav 2, tačka (n), već nije uspela da razmotri žalbu unutar granica žalbenih navoda, potpuno ignorišući dve od tri kategorije žalbenih navoda podnosioca zahteva u suprotnosti sa članom 194. ZPP“.*

23. U dopuni revizije, podnosilac zahteva je obrazložio osnove pogrešne primene materijalnog prava, tvrdeći sledeće:

- a) *Apelacioni sud je „ozbiljno povredio princip podele vlasti propisan članom 4. Ustava”, ne uzimajući u obzir član 277. ZOO „na proizvoljan način, a da nije pružio nijedan razlog“. U stvari, podnosilac zahteva tvrdi „Član 4. Ustava jasno propisuje da Skupština Kosova sprovodi zakonodavnu vlast u zemlji. Shodno tome (...)nijedan sud na Kosovu nema pravo da svojim odlukama proglaši zakonski nevažećom jednu zakonsku odredbu koja je usvojena od strane Skupštine Kosova ili prethodnih institucija koje su vršile zakonodavnu vlast na Kosovu. Žalbena presuda je u svom obrazloženju, proglašavajući kao ništavom i pravno nevažećom zateznu kamatu koja je ugovorena između parničara, na indirektan način proglašava ništavim i zakonski nevažećim član 277. (...) Na taj način, Apelacioni sud, ozbiljno kršeći princip podele vlasti – sadržajnih u članu 4. Ustava – postavlja se u ulogu zakonodavne vlasti kada na neustavan način poništava zakonsku odredbu i time proizvodi pravno dejstvo koje je jednako sa aktivnim zakonodavstvom”.*
- b) *Pored toga, “zašto se članom 277. ZOO SFRJ – a nije razradila dovoljno slobodu stranaka da ugovoraju stopu „zatezne kamate“, je u*

činjenici što je ZOO SFRJ – a izrađen u jednom planiranom privrednom sistemu gde je država imala odlučujuću ulogu kao regulator privrednih odnosa. S obzirom da je na osnovu člana 10. Ustava „tržišna ekonomija sa slobodnom konkurencijom osnov za ekonomsko uređenje države“, član 277.2 ZOO SFRJ – a mora da se tumači i primeni na osnovu ovog ustavnog postulate”.

24. Dana 5. februara 2014. godine, Vrhovni sud Kosova (presuda E. Rev. br. 24/2013) je utvrdio sledeće:

“ODBIJA se kao neosnovana revizija tužene izjavljena na presudu Apelacionog suda Kosova Ae. br. 352/2012 od 07.06.2013. god., kao i Okružnog privrednog suda u Prištini II. C. br. 272/2011 od 30.01.2012. god., u delu koji se odnosi na iznos od 44,640,54 evra.

USVAJA se revizija tužene u vezi sa visinom kamate presuđene presudom Apelacionog suda Kosova i Okružnog privrednog suda u Prištini II. C. br. 272/2011 od 30.01.2012. god., u iznosu od 44,640,54 evra, tako da se u ovom delu dve presude PREINAČUJU i obavezna je tužena da tužiocu plati gore navedeni iznos sa kamatom u visini koju plaćaju domaće banke za oročena sredstva za 1 godinu bez određene namene, počev od 30.09.2011. godine, pa sve do konačne isplate”.

25. Vrhovni sud je obrazložio svoju presudu na sledeći način:

Navode u reviziji da je drugostepeni sud pogrešno primenio materijalno pravo kada je ocenio zateznu kamatu kao ugovorenu kaznu, samo jer je zatezna kamata predviđena ugovorom, ovaj Sud je ocenio kao neprihvatljive, obzirom da su ovi podaci u suprotnosti sa ocenom prvostepenog suda, gde se konstatuje da je kamata ugovorena stavom 4.1 c) sporazuma o kreditu u suprotnosti sa odredbom člana 270. stav 3 ZOO, jer zatezna kamata ne može da se ugovori sa novčanim zahtevima, jer je kamata ugovorom ugovorena.

Navodi u reviziji da je zatezna kamata predviđena stavom 4.1 c) sporazuma o kamati zasnovana na zakonu odnosno na članu 277. ZOO su neprihvatljivi i u suprotnosti sa sadržajem člana 277. ZOO, obzirom da zatezna kamata nema potrebe da se ugovora, osnova plaćanja proizilazi iz zakona, a ne iz ugovora. Zatezna kamata ima pravno dejstvo samo ako je propisana ugovorom i nema pravne osnove za plaćanje ako ugovorom nije određena. Ovaj oblik kamate ne može da se ugovora u novčanom zahtevu.

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva tvrdi: „Osporenim odlukom su povređena ustavna prava, garantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav) i članom 6.1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Konvencija)“.
27. Podnosilac zahteva tvrdi: „Vrhovni sud nije uspeo ne samo da obrazloži osporenu odluku, već je i na nezakonit način u potpunosti ignorisao činjenične

i pravne tvrdnje podnosioca zahteva koje su bile odlučujuće za pravično odlučivanje ove pravne stvari”.

28. Podnosilac zahteva u nastavku tvrdi: *„Kao posledica povrede ustavnog prava podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje, podnosiocu zahteva je osporenom odlukom uskraćeno ustavno pravo iz člana 32 [Pravo na Pravno Sredstvo] i člana 46 [Zaštita Imovine] Ustava“.*
29. Kao rezime, podnosilac zahteva tvrdi povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, što je garantovano članom 6. EKLJP i 31. Ustava i, kao posledicu toga, povredu prava na zaštitu imovine prema članu 46. Ustava.
30. Podnosilac zahteva zasniva svoje tvrdnje pozivajući se na presudu ovog Suda u slučaju br. KI72/12, podnosioci zahteva *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, koja je doneta 7. decembra 2012. godine.

Prihvatljivost zahteva

31. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovníkom.
32. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. Ustava, koji propisuje:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

(...)

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

33. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

34. Sud dodatno uzima u obzir i pravilo 36 (1) d) i (2) d) Poslovníka, koje propisuje:

“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:...(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan”

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:...(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju”.

Delokrug ocene

35. Sud podseća da se podnosilac zahteva žalio Apelacionom sudu, na osnovu *„povrede odredaba parničnog postupka; pogrešne i nepotpune primene činjeničnog stanja; pogrešne primene materijalnog prava“.*

36. Sud dalje podseća, da podnosilac zahteva tvrdi da je Apelacioni sud odgovorio na njegove tvrdnje „bez ikakve analize, ostavljajući utisak da uopšte nije razmotrio navode“.
37. U tom smislu, Sud naglašava da, u skladu sa principom subsidiarnosti, pravilo iscrpljenosti koje je sledio podnosilac zahteva je pružilo mogućnost Vrhovnom sudu da spreči ili ispravi navodnu povredu. „Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova priušti delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava (vidi rešenje o neprihvatljivosti: AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, KI41/09, od 21. januara 2010. god., i vidi *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.“
38. Dakle, Sud smatra da je, kako bi gore navedena tvrdnja bila osnovna, podnosilac zahteva pružio Vrhovnom sudu mogućnost da ispravi povredu putem postupka iscrpljivanja, kao što će se u daljem tekstu objasniti.
39. Pored toga, Sud primećuje da podnosilac zahteva fokusira svoj zahtev uglavnom na osporavanju glavnog predmeta trajne rasprave, tokom postupaka pred redovnim sudovima „Prvostepeni sud je našao da je tužbeni zahtev tužioca osnovan. To jer, plaćeni iznos od 44.640,54 evra ima veze sa kaznom kamatom, koja je određena sa pogrešnom primenom materijalnog prava, jer je odredbom člana 4.1 pod tačkom c sporazuma o kreditu ugovorena stopa mesečne zatezne kamate od 3% za svaki zakasneli mesec za neplaćene rate kredita. Ove odredbe su u suprotnosti sa odredbom člana 270. stav 3 ZOO, prema kojoj ugovorena kazna ne može da se ugovori u novčanim zahtevima, koja je imperativne prirode, tako da, pošto zatezna kamata sadrži ugovorenu kaznu i ona ne može da ima pravno dejstvo. Dakle, vršenje pritiska, zaplenjivanjem hipoteke, da tužilac i žiranti u izvršnom postupku isplati iznos od 44.640.54 evra 30.05.2011. god., u ime zatezne kamate predstavlja sticanje bez osnove od strane tužene i na osnovu odredbe člana 210. stav 1 i 2 ZOO, odlučio je kao u izreci presude“.
40. Sud primećuje da se u ovom slučaju glavna i kontinuirana ključna tvrdnja podnosioca zahteva, u postupcima pred redovnim sudovima, odnosi na primenjivost pitanja zakona: kako da se primene odredbe čl. 270.3 i 277. ZOO u stavu 4.1 c) Sporazuma o kreditu.
41. U stvari, podnosilac zahteva uglavnom tvrdi:
- i) odlukom Vrhovnog suda nisu ocenjena i rešena ključna pitanja pokrenuta od strane podnosioca zahteva, koja su bila neophodna za zaslužno i pravedno rešenje navedene pravne stvari;
  - ii) osporena odluka ne sadrži koherentno obrazloženje;
  - iii) osporena odluka je kontradiktorna, jer, *inter alia*, Vrhovni sud nije uspeo da objasni kako je moguće da se član 277. ZOO, koji predviđa zateznu kamatu, primenjuje automatskim delovanjem zakona i bez ugovaranja visine zatezne kamate.

42. Podnosilac zahteva, u suštini tvrdi, da presudom Vrhovnog suda „*nije uspeo da se reše teške povrede pokrenute od strane podnosioca zahteva tokom odlučivanja ovog predmeta od strane nižestepenih sudova, već su i više puta povređena ustavna i zakonska prava podnosioca zahteva koja ugrožavaju vladavinu prava u zemlji*”.
43. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud „*bez ikakve osnove utvrdio da nema povreda odredaba parničnog postupka i da je činjenično stanje u ovoj stvari pravično utvrđeno*”. Podnosilac zahteva u nastavku smatra da „*deo obrazloženja pružen u vezi sa primenom materijalnog prava nije rešio ni jedan žalbeni bitan navod revizije. Ove povrede najbolje pokazuje od bilo koje druge činjenice proizvoljnu prirodu [presude] Vrhovnog suda*”.
44. Sud primećuje da je Vrhovni sud ispunio uslove ispitivanja glavnog argumenta podnosioca zahteva i objasnio:
- i) zašto je ugovorena zatezna kamata u suprotnosti sa zakonom;
  - ii) zašto određivanje zatezne kamate, kao ugovorene kazne od strane nižestepenih sudova, ne menja suštinu pravne stvari zaključene od strane stranaka i
  - iii) zašto su nižestepeni sudovi pravilno primenili materijalno pravo, kada su utvrdili da zatezna kamata ne može da se primeni vis-à-vis novčanjoj obavezi.
45. Sud smatra da se glavna tvrdnja o pogrešnoj primeni zakonskih odredaba člana 270.3 umesto člana 277. ZOO u stavu 4.1 c) Sporazuma o kreditu, odnosi na domen zakonitosti, koji spada u nadležnost redovnih sudova.
46. Sud takođe podseća, da je podnosilac zahteva u svojoj dopunskoj reviziji, obrazložio osnov o pogrešnoj primeni materijalnog prava, tvrdeći da je Apelacioni sud „*ozbiljno povredio princip podele vlasti propisan članom 4. Ustava*”, ne uzimajući u obzir član 277. ZOO“.
47. Pored toga, u obrazloženju dopunske revizije, podnosilac zahteva se poziva na član 10. Ustava, koji propisuje „*tržišna ekonomija sa slobodnom konkurencijom je osnov za ekonomsko uređenje države*”. Podnosilac zahteva smatra da „*član 277.2 ZOO treba da se tumači i primenjuje na osnovu ovog ustavnog postulata*”.
48. Sud smatra da pozivanje na članove 4. i 10. Ustava, koje je koristio podnosilac zahteva da obrazloži osnov o pogrešnoj primeni zakona, ne predstavlja samo po sebi tvrdnju o ustavnosti. U stvari, to pozivanje predstavlja deo njegovih argumenata upućenih da pokažu koju zakonsku odredbu je trebalo primeniti, i da je došlo do greške u primeni materijalnog prava. Na taj način, osnov za žalbu i dalje pripada oblasti zakonitosti, a ne ustavnosti.
49. Štaviše, podnosilac zahteva ne bi bio ovlašćena stranka da podnese Ustavnom sudu takvo pitanje vezano za kompatibilnost zakona sa Ustavom, ili pitanja ustavne kompatibilnosti zakona, kada je pokrenuta u sudskom postupku.

50. Zapravo, kompatibilnost zakona sa Ustavom ili ustavna pitanja pokrenuta u sudskom postupku su pitanja koja su u nadležnosti Ustavnog suda, ali samo ako su podneta od strane ovlašćenih stranaka; u tom slučaju to su samo: Skupština Kosova, predsednik Republike Kosovo, Vlada, i Narodni advokat (član 113. 2. 1), i sudovi (član 113.8). (Vidi slučajeve Ustavnog suda: KO04/11, podnosilac zahteva: Vrhovni sud Republike Kosovo, tražeći ocenu ustavnosti članova 35. 36. 37. i 38. Zakona o eksproprijaciji nepokretne imovine, br 03 /L - 139, presuda od 1. marta 2012. godine; KO43/10, podnosilac zahteva LDK-AAK-LDD, SO Prizren, rešenje o neprihvatljivosti od 25. oktobra 2011. godine, stavovi 19-21; KI230/13, podnosilac zahteva *Tefik Ibrahim*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. maja 2014. godine, stavovi 25-27).
51. U tom smislu, Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), u skladu sa svojom utvrđenom sudskom praksom smatra: „*Konvencija ne predstavlja institut za pojedince kao neka vrsta actio popularis za svoje tumačenje i stoga, ne dozvoljava pojedincima da se žale protiv zakona u abstracto samo zato što smatraju da je u suprotnosti sa Konvencijom*“ (Vidi: *Monnat protiv Švajcarske*, br. 73604/01, ESLJP, presuda od 21. septembra 2006. godine, stavovi 31-32 i, vidi: *mutatis mutandis, Klas i drugi protiv Nemačke*, 5029/71, ESLJP, presuda od 6. septembra 1978. godine, stav 33).
52. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava koji propisuje da „*pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva regulisanim zakonom*“. Dakle, podnosilac zahteva ne može da dobije ocenu ustavnosti zakona putem člana 113.7, to je moguće samo putem člana 113.2 1) i 113.8 Ustava i ne može koristiti navodnu ustavnu povredu članova 4. i 10. kao argument da dokaže pogrešnu primenu materijalnog prava.
53. Sud priznaje da konkurentni interesi koji se osporavaju u ovom slučaju su od velike važnosti za obe stranke i mogu se izraziti i uticati na slobodu i autonomiju drugih pojedinaca, kao i uticati na ustvana prava privatnih stranaka u građanskim parnicama. Međutim, nijedna takva ustavna tvrdnja niti argumenat nije pokrenut pred Vrhovnim sudom niti pred Ustavnim sudom.
54. Stoga, Sud će se ograničiti na tvrdnje i argumente podnosioca zahteva:
- (i) povredu članova 6.1 i 13. EKLJP i članova 31. Ustava i
  - (ii) povredu člana 46. Ustava.

Obe tvrdnje su logično zavisne, jer je druga posledica prve. Dakle, Sud će početi sa analizom prve.

Povreda prava na pravično i nepristrasno suđenje

55. Pošto je Sud identifikovao glavnu stvar analize, podseća da u skladu sa članom 53. Ustava, je obavezan da tumači ljudska prava i osnovne slobode garantovane Ustavom u skladu sa sudskim odlukama ESLJP.
56. U stvari, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (Vidi: *mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv*

Španije [VV], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999 - I).

57. Pored toga, Ustavni sud ponavlja da je pravično i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i važećeg zakona puna nadležnost redovnih sudova, a da je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi poštovanje prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima i prema tome, ne može da deluje kao „sud četvrtog stepena“ (Vidi slučaj: *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65. Vidi i *mutatis mutandis* slučaj KI86/11, podnosilac zahteva *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).
58. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama činjeničnog stanja ili primenjivog zakona, navodno počinjenih od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primeni zakona (zakonitost), osim u onoj meri u kojoj one mogu povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).
59. Dakle, Sud će oceniti da li su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni, u skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava (Vidi: *mutatis mutandis*, *Shub protiv Lithuanije*, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).
60. U stvari, Sud primećuje da je podnosilac zahteva podneo „reviziju“ na osnovu „povrede odredaba parničnog postupka; pogrešne primene materijalnog prava“, a ne na osnovu „pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja“ koje je prethodno tvrdio pred Apelacionim sudom.
61. Sud, takođe, primećuje da se presudom Vrhovnog suda tvrdi da je podnosilac zahteva „podneo reviziju zbog bitnih povreda parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava“. Dakle, Sud smatra da je Vrhovni sud bio upoznat o osnovama revizije, koje su trebale da se uzmu u obzir.
62. Vrhovni sud je utvrdio; „*Pobijena presuda nije zahvaćena bitnim povredama odredaba parničnog postupka koje navodi revizija. Izreka presude je jasna i nema protivrečnosti i u potpunoj je saglasnosti sa obrazloženjem, dok su u obrazloženju pruženi puni i dovoljni razlozi za sve relevantne činjenice važne za suđenje ove pravne stvari. Dakle, neosnovani su navodi u reviziji da je presuda nižestepenih sudova zahvaćena bitnim povredama odredaba parničnog postupka*“.
63. Vrhovni sud u nastavku nalazi, da u vezi sa pogrešnom primenom materijalnog prava „*navodi u reviziji da je zatezna kamata predviđena stavom 4.1 c) sporazuma o kamati zasnovana na zakonu odnosno na članu 277. ZOO su neprihvatljivi i u suprotnosti sa sadržajem člana 277. ZOO, obzirom da zatezna kamata nema potrebe da se ugovora, osnova plaćanja proizilazi iz zakona, a ne iz ugovora. Zatezna kamata ima pravno dejstvo samo ako je propisana ugovorom i nema pravne osnove za plaćanje ako ugovorom nije određena. Ovaj oblik kamate ne može da se ugovora u novčanom zahtevu*“.
64. Pored toga, Vrhovni sud nalazi „*da je usvojena kamata u presuđenom iznosu smanjena na nepravičan način prema odredbi člana 277. ZOO, jer ova*

kamata nije određena u skladu sa zakonskim odredbama, jer usvojena kamata u visini od 3,5% ne mora da bude ista u svom domaćim bankama. Dakle, polazeći od činjenice da je u vezi sa usvojenom kamatom presuda prvostepenog suda doneta pogrešnom primenom materijalnog prava (odbijanjem kao neosnovane revizije tužene) ista presuda je sa ovim delom odbijena na osnovu člana 224. stav 1 ZPP. Tužiocu se usvaja kamata od momenta podnošenja tužbe (30.09.2011. god.) i u skladu sa odredbom člana 279, stav 2 ZOO tuženi je zakasnio da vrati ugovoren iznos u ime naknade štete. Dakle, u smislu člana 277, stav 1 ZOO, tužilac ima pravo i na kamatu u visini koje plaćaju domaće banke za oročene štednje na više od 1 godinu bez određene namene”.

65. Pored toga, Vrhovni sud je posebno uzeo u obzir i osnov žalbe, pokrenut od strane podnosioca zahteva pred Apelacionim sudom o „*pogrešnom i nepotpunom utvrđivanju činjeničnog stanja*“, što znači „*da je presuda prvostepenog suda u suprotnosti sa zapisnikom kada se konstatuje da nije sporno da je tužilac platio iznos od 44.640,54 evra*”.
66. Zapravo, presudom Vrhovnog suda je objašnjeno da je tvrdnja o pogrešnom i nepotpunom utvrđivanju činjeničnog stanja „*neprihvatljiva jer, iako iz sadržaja spisa predmeta rezultira da je tuženi [podnosilac zahteva] tokom svih postupaka osporio tužbeni zahtev tužioca, iz bankarskog stanja od 1. januara 2011. godine, izdat od strane tužene, proizilazi da su u iznosu kredita od 300,000 evra, tužiocu kao dužniku određeni interesi - kazne u iznosu od 10,799,46 evra i 38,841,08 evra, ili ukupno iznos od 44,640,54 evra, koji traži u ime zatezne kamate. Pored toga, ovi podaci su u suprotnosti i sa sadržajem spisa predmeta i podataka tužene u sednici pred prvostepenim sudom od 04.11.2011. god., gde tužena tvrdi da je vansudski sporazum za plaćanje duga u delu neplaćenog duga, zatezne kamate i ugovorene kazne zaključen nakon što je smanjena zatezna kamata u iznosu od 55,657,47 evra. Dakle, nisu osnovani navodi u reviziji da je pobijena presuda zahvaćena bitnim povredama odredaba parničnog postupka*”.
67. Sud podseća, da podnosilac zahteva u rezimeu tvrdi da Vrhovni sud nije objasnio kako je moguće da je član 277. ZOO, koji propisuje zateznu kamatu, primenjen prema automatskom dejstvu zakona i bez ugovaranja stope zatezne kamate.
68. Sud priznaje da je važnost prava na obrazloženu odluku dobro uspostavljena sudskom praksom ESLJP (Vidi, između ostalog, slučajeve: *Garcia Ruiz protiv Španije*, 1994; *Pronia protiv Ukrajine*, 2006; *Nechiporuk i Tornkalo protiv Ukrajine*, 2011; *Hirvisaari protiv Finske*, 2001; *Hadijanastrassiou protiv Grčke*, 1992; *Hirvisaari protiv Finske*, 2001. godine).
69. U skladu sa sudskom praksom ESLJP, pravo na obrazloženu odluku obuhvata kompleks obaveza za sudske presude, odnosno, da obezbedi razloge na kojima se zasniva odluka da pokaže strankama da su saslušane, da pruži priliku da se žale na odluku i da obezbedi dovoljno jasnoće o razlozima zbog kojih je doneo odluku.

70. Međutim, ESLJP je takođe priznao da „države ugovornice imaju veću širinu kada se radi o civilnim predmetima, koji se tiču građanskih prava i obaveza nego što imaju sa krivičnim predmetima“. (Vidi: *Dombo BV protiv Holandije*, stav 32; *Levages Prestations Services protiv Francuske*, stav 46).
71. Iako redovni sud ima izvesnu slobodu prilikom izbora argumenata i prihvatanja dokaza, član 6.1 ne zahteva detaljan odgovor za svaki argument (Vidi: *Suominen protiv Finske*, stav 36; *Van de Hurk protiv Holandije*, stav 61; *Garsija Ruiz protiv Španije* [VV], stav 26; *Jahnke i Lenoble protiv Francuske* (dec); *Perez protiv Francuske* [VV], stav 81; *Ruiz Torija protiv Španije*, stav 29; *Hiro Balani protiv Španije*, stav 27).
72. Pored toga, ESLJP je ustanovio da član 6.1 ne zahteva od Vrhovnog suda da pruži detaljnije obrazloženje, kada jednostavno primenjuje posebnu zakonsku odredbu da odbije žalbu po pitanjima zakona (*Burg i ostali protiv Francuske*, (dec); *Gorou protiv Grčke* (br. 2) [VV], stav 41).
73. Pored toga, odbacujući žalbu, Apelacioni sud može, u principu, jednostavno da usvoji razloge za odluku nižeg suda (*Garcia Ruiz protiv Španije* [VV], stav 26). Međutim, pojam pravičnog postupka traži da je nacionalni sud, koji je dao ređe razloge za svoje odluke zaista rešio suštinska pitanja, koja su podneta njegovoj nadležnosti (*Helle protiv Finske*, stav 60).
74. U ovom slučaju, Sud primećuje da: je ova sporna stvar civilni slučaj u vezi sa građanskim pravima i obavezama; Vrhovni sud bio upoznat osnova revizije i njima se bavio, uključujući greške u činjenicama, pokrenute samo pred Apelacionim sudom; glavno pitanje u sporu ima veze sa primenom posebnih zakonskih odredbi i, Vrhovni sud je podržao neke razloge nižestepenih sudova i bavio se bitnim pitanjima, koja uglavnom imaju veze sa greškama prilikom utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešnom primenom materijalnog prava.
75. Sud dalje podseća da se podnosilac zahteva, u prilog svojim tvrdnjama, pozvao na presudu Suda u slučaju br. KI72/12, podnosioci zahteva *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, donetu 7. decembra 2012. godine. Sud podseća da su, u slučaju br. KI72/12 redovni sudovi potpuno zanemarili i nisu odgovorili na ključna pitanja, i dokaze podnete od strane podnosioca zahteva.
76. U ovom slučaju, Sud smatra da su podnosiocu zahteva dostavljeni odgovori na njegove zakonske tvrdnje o povredi parničnog postupka, pogrešnoj primeni materijalnog prava, kao i o pogrešnom i nepotpunom utvrđivanju činjeničnog stanja. Stoga, nema paralelnih linija koje se mogu povući između dva slučaja: slučaj KI72/12 pokreće ustavna, dok u sadašnjem slučaju KI118/14 predmet pokreće pitanja zakonitosti.
77. Podnosilac zahteva primećuje „Ukoliko se osporena presuda ne poništi i ista objavi kao nevažeća, instrument „zatezne kamate“ ili „kasne kamate“ će dovesti do kolapsa čitavog sistema obavezujućih odnosa u gotovini uopšte, a naročito finansijskog sistema na Kosovu“.
78. U tom smislu, Sud naglašava da nije Apelacioni sud ili sud koji može da ukine odluke redovnih sudova ili ponovi slučajeve koje je presudio, niti može da

preispita slučajeve na isti način kao Vrhovni sud, niti to znači da deluje kao sud četvrtog stepena ili kao zakonodavni organ.

79. Dakle, nije na Ustavnom sudu da utvrdi da li zatezna kamata može da se primeni vis-à-vis novčanih obaveza, a zatim se brine o „čitavom sistemu u gotovini (...), a naročito finansijskom sistemu na Kosovu“ ili da deluje kao zakonodavni organ prilikom donošenja zakona u cilju usklađivanja pravnog sistema.
80. Stoga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio i dokazao svoju tvrdnju da je Vrhovni sud povredio njegova prava, time što nije primenio odredbe člana 277. umesto člana 270. LOO u stavu 4.1 c) Sporazuma o kreditu, i nije razjasnio da li zatezna kamata može da se primeni vis-a-vis novčanih obaveza.
81. Štaviše, podnosilac zahteva nije ubedljivo pokazao da je Vrhovni sud postupio na arbitraran ili nepravičan način, time što nije pružio odgovore na svaki podnet argument. Nije dužnost Ustavnog suda da zameni svoju ocenu činjenica ocenom redovnih sudova, i po pravilu, dužnost je redovnih sudova da ocene izvedene dokaze i utvrde važeći zakon. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celini, uključujući način na koji su dokazi uzeti i izneti (Vidi slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).
82. Sud smatra da je Vrhovni sud sproveo postupak na pravičan način i opravdao odluku na osnovama revizije, uključujući i razloge koji prema podnosiocu zahteva nisu uzeti u obzir od strane Apelacionog suda.
83. Pored toga, činjenica da se podnosilac zahteva ne slaže sa činjeničnom i zakonskom ocenom, ne može sama po sebi da pokrene argumentovanu žalbu o povredi člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava (Vidi slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).
84. Pod ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje i „sledstveno, svoje pravo na imovinu, jer nije pokazao da su mu redovni sudovi uskratili prava garantovana Ustavom.

Povreda prava na zaštitu imovine

85. Sud podseća da podnosilac zahteva u nastavku tvrdi: „*Osporenom odlukom su povređena ustavna prava podnosiocu zahteva, garantovana (...) članom 46 [Zaštita Imovine] Ustava.*“
86. Sud primećuje da je tvrdnja, koju je podnosilac zahteva pokrenuo „*posledica povrede ustavnog prava podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje*“.
87. Sud je već zaključio, da je tvrdnja podnosioca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje neprihvatljiva.

88. Dakle, Sud smatra da nije potrebno da se posebno razmotri prihvatljivost tvrdnje podnosioca zahteva o povredi njegovog prava na zaštitu imovine prema članu 46. Ustava.

89. Kao rezime, zahtev je očigledno neosnovan i stoga neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 7. Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, na svojoj sednici održanoj 9. marta 2015. godine jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani